

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра кримінального права
Кафедра кримінального процесу**

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ
комплексного екзамену з навчальних дисциплін:**

**«Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості.
Актуальні проблеми застосування
кримінального законодавства України.»**

для підготовки фахівців ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю 081 «Право»
галузі знань 08 «Право»
Minor

Київ - 2025

Програма атестації (комплексного екзамену) з навчальних дисциплін «Актуальні проблеми застосування кримінального законодавства. Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості» для здобувачів ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю «Право» (081) галузі знань «Право» (08), денна та заочна форма навчання, державне замовлення

Розробники:

Олена МАТЮШЕНКО – т.в.о. завідувача кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ, кандидат наук з державного управління; доцент

Інна ВАРТИЛЕЦЬКА – професор кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор;

Людмила МОСТЕПАНЮК – професор кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Оксана ХАБЛО – професор кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Сергій ЗАЙКА – професор кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри кримінального права 16.01.2025 року, протокол №9, та на засіданні кафедри кримінального процесу 23.01.2025 року, протокол №12.

Обговорено та схвалено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ 31.01.2025 року, протокол № 1.

ЗМІСТ

1. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	4
2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	11
3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	12
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	13
5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ	15
6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ.....	18
7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	26

ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Тема 1. Актуальні проблеми попередньої кримінально протиправної діяльності.

Актуальні проблеми стадій умисного кримінального правопорушення: поняття та види. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Актуальні проблеми готування до кримінального правопорушення: поняття, ознаки та види. Відмінність готування від виявлення наміру. Актуальні проблеми замаху на кримінальне правопорушення: поняття, ознаки та види. Види замаху. Відмінність замаху від готування. Актуальні проблеми добровільної відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця, її поняття та ознаки. Актуальні проблеми діяльного каяття, його відмінність від добровільної відмови від доведення правопорушення до кінця.

Тема 2. Актуальні проблеми співучасті у кримінальному правопорушенні.

Актуальні проблеми співучасті у кримінальному правопорушенні: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті. Актуальні проблеми видів співучасників. Актуальні проблеми форм співучасті: поняття, ознаки, значення. Спеціальні питання відповідальності співучасників. Актуальні проблеми добровільної відмова співучасників від доведення кримінального правопорушення до кінця. Актуальні проблеми причетності до кримінального правопорушення: поняття та види. Відмінність причетності від співучасті у кримінальному правопорушенні.

Тема 3. Актуальні проблеми обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння, у кримінально-правовій доктрині та розділі VIII КК України. Актуальні проблеми необхідної оборони: поняття та умови правомірності. Актуальні проблеми крайньої необхідності: поняття та ознаки. Актуальні проблеми затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття та умови правомірності. Актуальні проблеми фізичного або психічного примусу. Актуальні проблеми виконання наказу або розпорядження. Актуальні проблеми діяння, пов'язаного з ризиком. Актуальні проблеми виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Актуальні проблеми виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України як обставини, що виключає кримінальну протиправність діяння.

Тема 4. Актуальні проблеми інших заходів кримінально-правового характеру.

Актуальні проблеми примусових заходів медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру. Примусове лікування. Зміст та класифікація обмежувальних заходів. Спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види спеціальних лікувальних установ, що здійснюють примусове лікування.

Тема 5. Актуальні проблеми заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Актуальні питання заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичної особи. Заходи кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб: окремі проблемні питання. Штраф щодо юридичних осіб: проблеми кримінально-правової регламентації. Підстави застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.

Тема 6. Актуальні проблеми кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

Актуальні проблеми кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи: загальна характеристика, поняття і види. Актуальні проблеми вбивства: поняття та види. Актуальні проблеми тілесних ушкоджень: поняття і види. Ознаки тяжкого тілесного ушкодження. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого, від вбивства та заподіяння смерті через необережність. Актуальні проблеми залишення в небезпеці. Відмінність від ненадання допомоги особі, що перебуває в небезпечному для життя становищі. Актуальні проблеми побоїв і мордування. Відмінність від тілесних ушкоджень та катування.

Тема 7. Актуальні проблеми кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Актуальні проблеми кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи: поняття та види. Актуальні проблеми зґвалтування: поняття та кваліфікуючі ознаки. Відмінність від сексуального насильства. Актуальні проблеми примушування до вступу в статевий зв'язок. Актуальні проблеми розбещення неповнолітніх.

Тема 8. Актуальні проблеми кримінальних правопорушень проти власності.

Актуальні проблеми кримінальних правопорушень проти власності: загальна характеристика, поняття і види. Актуальні проблеми крадіжки. Відмежування її від суміжних кримінальних правопорушень. Актуальні проблеми грабежу. Актуальні проблеми розбою. Відмінність розбою від

грабежу. Актуальні проблеми вимагання чужого майна і його відмінність від розбою. Актуальні проблеми шахрайства. Відмежування від шахрайства с фінансовими ресурсами.

Тема 9. Актуальні проблеми кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Актуальні проблеми кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Актуальні проблеми групового порушення громадського порядку та масових заворушень. Актуальні проблеми хуліганства. Актуальні проблеми сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією. Актуальні проблеми суспільних відносин, які забезпечують принцип вільного розвитку особистості та умови нормального розвитку і виховання неповнолітніх.

Тема 10. Актуальні проблеми кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Актуальні проблеми кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Актуальні проблеми зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України) і перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України). Актуальні проблеми службового підроблення (ст. 366 КК України) відмежування від декларування недостовірної інформації (ст. 366-1 КК України). Актуальні проблеми прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України).

«КРИМІНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ: ПРАВОВІ ДОКТРИНИ ТА ПРИНЦИПИ ПРАВОТВОРЧОСТІ»

Тема 1. Кримінальне законодавство України: актуальні питання теорії та практики

Поняття кримінального законодавства України. Ознаки кримінального законодавства України. Сутність реалізації кримінального законодавства. Кримінально-правова норма. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і забороняючі (норми-заборони). Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття і значення. Види тлумачення за суб'єктом: автентичне (легальне); судове; доктринальне; засоби тлумачення: граматичне, логічно-систематичне, історичне та ін. результати (обсяг) тлумачення: буквальне, обмежене і розширене. Аналогія в кримінальному праві. Конституційні положення щодо дії закону про кримінальну відповідальність в часі і просторі. Чинність законів про кримінальну відповідальність в часі. Юридичні факти. Правовідносини. Акти застосування норм права. Акти реалізації норм права. Правосуб'єктність. Правосвідомість. Правова культура. Кримінальна відповідальність. Поняття

кваліфікації кримінальних правопорушень. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення – правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Формула кваліфікації та формулювання звинувачення.

Тема 2. Сутність кримінального процесуального закону: теоретичні та практичні проблеми

Кримінальний процесуальний закон. Теоретичні аспекти кримінального процесу. Практичні аспекти кримінального процесу. Проблеми кримінального процесуального закону. Юридичні аспекти кримінального процесу. Процесуальні гарантії. Доказування в кримінальному процесі. Правова регламентація процесуальних норм. Правозастосування у кримінальному процесі. Захист прав та свобод особи у кримінальному процесі. Судочинство та процесуальні форми. Процесуальна компетенція. Гарантії правосуддя в кримінальному процесі.

Тема 3. Удосконалення кримінального законодавства України

Сучасний стан кримінального законодавства України. Підстави та перспективи реформування кримінального законодавства України. Шляхи удосконалення чинного кримінального законодавства України. Проблеми стадій умисного кримінального правопорушення. Проблеми співучасті у кримінальному правопорушенні. Доктринальні та практичні проблеми обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Доктринальні та практичні проблеми заходів медичного, виховного та кримінально-правового характеру.

Тема 4. Шляхи реформування кримінального процесуального законодавства: теорія та практика

Реформування кримінального процесуального законодавства. Теорія реформування правопорядку, шляхи удосконалення правозастосування. Модернізація процесуального законодавства. Інновації в кримінальному процесі. Проблеми застосування кримінального процесуального законодавства. Вплив реформування кримінального процесуального законодавства на проведення досудового розслідування та судового провадження. Сучасні підходи до кримінального процесу, стандартизація процесуальних процедур.

Тема 5. Засади кримінального провадження як предмет наукового дослідження

Кримінальне провадження, засади кримінального провадження. Наукове дослідження, предмет наукового аналізу. Кримінальний процес та судова практика. Кримінальна юстиція. Аналіз правового регулювання. Правова наука. Емпіричні дослідження. Науковий методологічний підхід. Реалізація засад кримінального провадження в умовах воєнного стану.

Тема 6 Врахування практики ЄСПЛ в діяльності органів кримінальної юстиції

Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ), кримінальна юстиція, практика ЄСПЛ. Права людини та громадянина. Судова практика, процесуальні норми, судові рішення, судочинство. Конвенція про захист прав людини, Пріоритет прав людини. Правозахисні органи. Доступ до суду, справедливий процес. Забезпечення права на захист, реалізація правових стандартів. Міжнародне співробітництво.

Тема 7. Імплементация міжнародних кримінально-правових норм у національне кримінальне законодавство

Поняття імплементации. Форми її здійснення. Особливості імплементации норм кримінального законодавства. Ратифікація міжнародних нормативно-правових актів кримінально-правового спрямування. Підписання міжнародних нормативно-правових актів кримінально-правового спрямування. Приєднання до міжнародних нормативно-правових актів кримінально-правового спрямування. Укладання міжнародних нормативно-правових актів кримінально-правового спрямування. Суб'єкти імплементации міжнародних нормативно-правових актів кримінально-правового спрямування. Міжнародні нормативно-правові акти, положення яких підлягають імплементации у національне кримінальне законодавство.

Тема 8. Реформування органів досудового розслідування

Досудове розслідування, органи досудового розслідування. Система правосуддя. Стратегічні цілі реформ. Ефективність розслідування, прозорість та відкритість. Інституційні зміни, співпраця з правозахисними організаціями. Об'єктивність розслідування. Професійні стандарти. Сучасні технології у розслідуванні. Гарантії прав учасників кримінального провадження. Оптимізація розслідування, інноваційні підходи. Оперативно-розшукова діяльність. Незалежність органів досудового розслідування. Міжнародний досвід реформування органів розслідування

Тема 9. Реалізація норм кримінального законодавства на стадії досудового розслідування

Кримінальні правопорушення проти життя особи. Загальна характеристика і види. Поняття вбивства та його види. Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи. Здоров'я людини як безпосередній об'єкт посягання. Поняття й види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи, їх загальна характеристика та види. Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти власності. Поняття викрадення. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками викрадення. Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення. Некорисливі кримінальні правопорушення проти

власності. Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття неправомірної вигоди.

Тема 10. Кримінальне судочинство в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку

Кримінальне судочинство, судова система, законодавство України. Учасники кримінального провадження. Презумпція невинуватості. Міжнародна співпраця. Електронне кримінальне судочинство. Досудове розслідування. Судове провадження. Реалізація повноважень учасників кримінального провадження. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи. Співвідношення таємниці досудового розслідування з іншими видами охоронюваних законом таємниць. Взаємодія учасників кримінального провадження. Апеляційне та касаційне провадження.

Тема 11. Реалізація норм кримінального законодавства на стадії судового розгляду.

Звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності. Загальні види звільнення від кримінальної відповідальності, передбачені в Загальній частині КК України. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності, передбачені в Особливій частині КК України. Обов'язкові (імперативні) види звільнення від кримінальної відповідальності. Необов'язкові (факультативні, диспозитивні) види звільнення від кримінальної відповідальності. Умовне звільнення від кримінальної відповідальності. Безумовне звільнення від кримінальної відповідальності без жодних умов.

Поняття покарання. Види покарань. Основні покарання. Додаткові покарання. Обставини, що пом'якшують покарання. Обставини, що обтяжують покарання. Актуальні проблеми реалізації кримінально-правових норм щодо призначення покарання. Загальні засади призначення покарання. Актуальні проблеми реалізації кримінально-правових норм щодо звільнення від покарання та його відбування.

Тема 12. Правові позиції Верховного Суду: врахування їх в діяльності органів досудового розслідування

Правові позиції Верховного Суду. Діяльність органів досудового розслідування, судова практика, юридичні аспекти. Правова інтерпретація. Нормативні акти, судові рішення, прецеденти. Судовий контроль. Юридична доктрина. Індивідуальні права та свободи. Правова стабільність. Судова система. Правовий вплив на практику досудового розслідування.

Тема 13. Відновне правосуддя у кримінальному процесі: міжнародний досвід та перспектива розвитку в Україні

Відновне правосуддя, міжнародний досвід. Реформи кримінального процесу. Міжнародні стандарти, засади справедливого судочинства. Гарантії

прав підсудних. Правові принципи, ефективність правосуддя. Європейська конвенція з прав людини. Правозахисні механізми, адаптація міжнародного досвіду. Процедурні інновації. Доступ до правосуддя. Адвокатська практика. Судова реформа в Україні.

Тема 14. Спеціальне досудове розслідування кримінальних правопорушень: теорія та практика

Досудове розслідування. Спеціальне досудове розслідування. Кримінальні правопорушення, Повідомлення про підозру. Правовий статус підсудного. Клопотання, вручення процесуальних документів. Процесуальні норми. Гарантії прав. Прецедентні рішення. Конфіденційність та безпека.

Тема 15. Особливості досудового розслідування в умовах воєнного стану

Кримінальні процесуальні норми, досудове розслідування. Умови воєнного стану. Кримінальні правопорушення, Стадія досудового розслідування. Воєнний конфлікт. Процесуальні гарантії. Органи досудового розслідування. Процесуальні гарантії прав осіб. Міжнародні стандарти.

Тема 16. Міжнародна правова допомога при розслідуванні кримінальних правопорушень: теоретичні та практичні проблеми

Міжнародна правова допомога. Розслідування кримінальних правопорушень. Практичні проблеми. Юридичні процедури. Міжнародні стандарти. Екстрадиція. Міжнародні угоди, юридичні особливості. Інтерпол. Допит свідків. Передача доказів. Міжнародна координація, взаємодія між країнами. Співробітництво у розслідуванні. Міжнародне правозастосування. Особливості виконання рішень

ВИМОГИ ДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Метою викладання навчальних дисциплін «Актуальні проблеми застосування кримінального законодавства. Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості» є набуття здобувачами вищої освіти вмінь стосовно питань (проблем) щодо забезпечення кримінально-правової та кримінальної процесуальної діяльності органів кримінальної юстиції відповідно до Європейських та міжнародних стандартів, пріоритетних напрямів подальшого розвитку органів кримінальної юстиції в контексті її реформування.

Основними завданнями вивчення дисциплін є засвоєння здобувачами вищої освіти щодо актуальних законодавчих і теоретичних проблем кримінального і кримінального процесуального права в діяльності органів кримінальної юстиції, вироблення навиків самостійного критичного аналізу положень кримінально-правової доктрини і кримінальної процесуальної теорії, а також кримінального і кримінального процесуального законодавства, формування здатності формулювати та обґрунтовувати власні юридичні висновки, пропозиції, рекомендації щодо діяльності органів кримінальної юстиції.

Вивчення дисциплін спрямовується на формування у здобувачів вищої освіти знань, вмінь та навичок, які відповідають професійно-кваліфікаційним характеристикам та завданням, які ставляться перед правниками на конкретному етапі розвитку українського суспільства, що передбачає досягнення такого рівня підготовки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні

вміти:

- збирати, опрацьовувати та критично аналізувати нормативні акти, доктринальні джерела, судову практику, що регулюють діяльність органів кримінальної юстиції;
- творчо дискутувати, аналізувати і порівнювати різні погляди, формулювати та обґрунтовувати правові висновки, пропозиції, рекомендації;
- аналізувати особливості удосконалення кримінального законодавства України та кримінального процесуального законодавства України;
- використовувати понятійно-категоріальний апарат юридичної науки для вирішення правових проблем у різних сферах суспільного життя;
- аналізувати практику ЄСПЛ та Верховного Суду України, її застосування в діяльності органів кримінальної юстиції;
- застосовувати теоретичні знання для застосування кримінальних та кримінальних процесуальних норм в умовах воєнного стану.

3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ

Атестація проводиться як комплексна перевірка знань здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з навчальних дисциплін «Актуальні проблеми застосування кримінального законодавства. Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості», яка передбачена навчальним планом підготовки фахівців ступеня вищої освіти магістра в Національній академії внутрішніх справ.

Атестація проводиться на відкритому засіданні комісії за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Атестація проводиться за білетами, складеними у повній відповідності до програм навчальних дисциплін. Тривалість атестації не повинна перевищувати 6 академічних годин на день.

У білетах передбачено два теоретичні питання та одне практичне завдання.

Час на підготовку – 20 хвилин. Оцінка виставляється за кожне теоретичне питання та практичне завдання окремо, після чого виставляється загальна оцінка відповіді.

Результати атестації визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно» відповідно до визначених критеріїв. Результати атестації оголошуються у цей же день після оформлення протоколу засідання комісії.

Рішення комісії про оцінку знань, виявлених при проведенні атестації, а також про присвоєння випускнику відповідного ступеня вищої освіти та видання йому державного документа про освіту приймається комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, котрі брали участь в засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови є вирішальним.

Усі засідання комісії протоколюються. У протокол вносяться оцінки, одержані на атестації, записуються додаткові запитання, що ставились здобувачу, особливі думки членів комісії.

Протокол підписують голова та члени комісії, які брали участь у засіданні.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень компетентності та критерії оцінювання	Кількість набраних балів
<p><i>Високий (творчий):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач та аналізувати достовірність одержаних результатів, допускаючи деякі неточності.</p>	90-100
<p><i>Достатній (конструктивно-варіативний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив міцні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, аргументовано дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи неточності і несуттєві помилки.</p>	85-89
<p><i>Достатній (конструктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив достатні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності, достатні вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.</p>	75-84
<p><i>Середній (репродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив посередні знання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав мало аргументовані відповіді на поставлені питання, які містять істотні неточності, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач.</p>	66-74
<p><i>Достатній (репродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив слабкі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та</p>	60-65

доктринальних джерелах, дав неточні або мало аргументовані відповіді на поставлені питання, з порушенням послідовності викладення, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи суттєві помилки.	
Низький (рецептивно-продуктивний): Здобувач вищої освіти під час атестації виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач (здобувач вищої освіти має право на повторний підсумковий контроль).	35-59
Низький (непродуктивний): Здобувач вищої освіти під час атестації виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень (здобувач вищої освіти обов'язково повинен повторно вивчити навчальну дисципліну).	1-34

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

«Актуальні проблеми застосування кримінального законодавства»

1. Актуальні проблеми та кваліфікація закінченого кримінального правопорушення.
2. Актуальні проблеми та кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення.
3. Актуальні проблеми та кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого в співучасті.
4. Актуальні проблеми та кваліфікація дій співучасників при ексцесі виконавця.
5. Актуальні проблеми обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
6. Актуальні проблеми необхідної оборони.
7. Актуальні проблеми, мета та види примусових заходів медичного характеру.
8. Примусове лікування, його поняття та умови призначення. Види спеціальних лікувальних установ, що здійснюють примусове лікування.
9. Спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації.
10. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.
11. Актуальні проблеми вбивства: поняття та види. Проблеми кваліфікації.
12. Актуальні проблеми та відмінність тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого (ч. 2 ст. 121 КК) від умисного вбивства (ст. 115 КК) та вбивства через необережність (ст. 119 КК).
13. Актуальні проблеми та особливості кваліфікації тілесних ушкоджень.
14. Актуальні проблеми та особливості кваліфікації домашнього насильства (ст. 126-1 КК). Поняття та ознаки домашнього насильства.
15. Актуальні проблеми кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості.
16. Актуальні проблеми зґвалтування (ст. 152 КК).
17. Актуальні проблеми відмежування зґвалтування (ст. 152 КК) та сексуального насильства (ст. 153 КК).
18. Актуальні проблеми відмежування крадіжки (ст. 185 КК) та грабежу (ст. 186 КК).
19. Актуальні проблеми відмежування грабежу (ст. 186 КК) та розбою (ст. 187 КК).
20. Актуальні проблеми відмежування розбою (ст. 187 КК) і вимагання (ст. 189 КК України).
21. Актуальні проблеми відмежування шахрайства (ст. 190 КК) та інших кримінальних правопорушень проти власності.

22. Актуальні проблеми відмежування привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК) та інших кримінальних правопорушень проти власності.

23. Актуальні проблеми та види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та проти моральності.

24. Актуальні проблеми відмежування групового порушення громадського порядку (ст. 293 КК) від масових заворушень (ст. 294 КК).

25. Актуальні проблеми та особливості кваліфікації хуліганства (ст. 296 КК). Поняття особливої зухвалості та виняткового цинізму.

26. Актуальні проблеми кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

27. Актуальні проблеми зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК).

28. Актуальні проблеми перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК).

29. Актуальні проблеми відмежування зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК) та перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК).

30. Актуальні проблеми прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК).

«Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості»

1. Актуальні питання забезпечення права на захист під час кримінального провадження.

2. Актуальні питання реалізації засади розумних строків у кримінальному процесі.

3. Амністія та помилування: проблемні питання.

4. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція) як форма міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.

5. Кримінальні покарання та система покарань. Підстави та умови призначення покарання.

6. Відновне правосуддя: загальна характеристика, поняття, мета та принципи.

7. Врахування правових позицій Верховного Суду у діяльності органів досудового розслідування. Їх значення.

8. Європейські стандарти якості кримінального процесуального закону.

9. Загальнотеоретичні і прикладні проблеми реалізації засад кримінального провадження.

10. Поняття, підстави та умови звільнення від покарання.

11. Залишення касаційної скарги без руху або її повернення.

12. Концептуалізація загальних дефініцій та правової природи міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

13. Кримінальне судочинство: поняття та його правове регулювання.

14. Кримінальні правопорушення, при вчиненні яких неможлива стадія готування.
15. Міжнародно-правові основи відновного правосуддя.
16. Норми міжнародного права та їх роль в регулюванні кримінального провадження.
17. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння: теоретичні та практичні проблеми.
18. Особливості здійснення кримінального судочинства судом присяжних.
19. Особливості початку досудового розслідування при виявленні ознак кримінального правопорушення на території дипломатичних представництв чи консульських установ.
20. Особливості співробітництва у кримінальних провадженнях на рівні ЄС.
21. Переїняття кримінального провадження як форма міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.
22. Підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи.
23. Повідомлення про підозру особі: аналіз окремих аспектів позиції Великої Палати Верховного Суду щодо спеціальних суб'єктів.
24. Поняття, суть та елементи медіації.
25. Практика Європейського суду з прав людини: правові основи її застосування у кримінальному судочинстві.
26. Процесуальний порядок та особливості тримання особи під вартою на території України в порядку міжнародної правової допомоги.
27. Поняття, підстави та умови звільнення від кримінальної відповідальності.
28. Учасники кримінального судочинства: проблемні питання реалізації їх повноважень.
29. Форми відновного правосуддя та їх характеристики.
30. Юрисдикція ЄСПЛ: загальна характеристика

6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ СИТУАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

Практичне завдання 1.

Під час побутової сварки дружина Т. вдарила свого чоловіка ножом для гостріння олівців (довжина леза 5 см) в живіт. При наданні медичної допомоги у лікарському закладі було встановлено, що внаслідок проникаючого поранення черевної порожнини ніякі внутрішні органи у чоловіка пошкоджені не були. Через три доби його було виписано з лікарні.

Кваліфікуйте дії Т. Відповідь поясніть.

Практичне завдання 2.

О. заліз через вікно житлового будинку до чужої квартири та викрав звідти планшет та телефон, які згодом реалізував. У цей же день близько 22 год. 00 хв. О. пробрався через запасний вхід до аптеки, де мав намір викрасти гроші з каси та лікарські препарати. Його помітив продавець аптеки та викликав поліцію кнопкою безпеки. При спробі вчинити крадіжку О. було затримано.

Кваліфікуйте дії О. Відповідь поясніть.

Практичне завдання 3.

Г. протягом півроку вчиняв відносно своєї дев'ятирічної падчерки розпусні дії, а потім умовлянням схилив її до вступу у статеві зносини. Потерпіла через свій малолітній вік не розуміла характеру та наслідків вчинюваних з нею дій.

Кваліфікуйте дії Г. Відповідь поясніть.

Практичне завдання 4.

Повнолітній І., будучи сусідом тринадцятирічної П., схилив останню вступити з ним у статеві зносини, на що остання погодилася. Внаслідок статевого акту із сусідом дівчина втратила здатність до виношування плоду.

Кваліфікуйте дії І. Відповідь поясніть.

Практичне завдання 5.

Б., зайшовши до ліфта разом із П., натиснув на кнопку 22-го поверху та зупинив ліфтову кабінку. Погрожуючи вбивством, він відібрав у жінки гроші та коштовності. Спробував згвалтувати, але П. чинила опір, тоді Б. наніс тяжкі тілесні ушкодження П., забрав речі й утік.

Кваліфікуйте дії Б. Відповідь поясніть.

Практичне завдання 6.

Сімнадцятирічний Ш. вирішив вчиняти кишенькові крадіжки у громадському транспорті. Позавчора він викрав у одного громадянина 2500 гривень, а вчора в іншого – 3000 гривень. Вчиняючи третю крадіжку сьогодні вранці, Ш. був схоплений за руку Ф. Попри це Ш. вдарив декілька разів Ф.

задля послаблення його опору, вихопив його гаманець, де було 4 000 гривень, та зник у невідомому напрямку.

Кваліфікуйте дії Ш. Відповідь поясніть.

Практичне завдання 7.

Р. запросив до себе до дому свого знайомого Б. з метою перегляду футбольного матчу. Знаходячись на кухні та вживаючи спиртні напої між чоловіками виникла суперечка, в результаті якої Р. вбив Б. Через 15 хвилин додому повернулася дружина Р. та почала йому дорікати за вчинене вбивство. Р. вбив і свою дружину також.

Кваліфікуйте дії Р. Відповідь поясніть.

Практичне завдання 8.

Ж., перебуваючи у стані наркотичного сп'яніння, зустрів шістнадцятирічну Є. Застосовуючи фізичне насильство вчинив дії сексуального характеру, пов'язані із вагінальним проникненням в тіло Є. Внаслідок цього Є. заразилася гонореею.

Кваліфікуйте дії Ж. Відповідь поясніть.

Практичне завдання 9.

Вироком суду за ч. 2 ст. 121 КК України М. засуджений до покарання у виді 10 років позбавлення волі. Призначаючи максимальне в межах санкції покарання, суд в якості обставин, які його обтяжують покарання, вказав на те, що М. вчинив тяжкий злочин, внаслідок якого настали тяжкі наслідки у виді смерті потерпілого, вину не визнав, не дивлячись на її повну доведеність органами досудового слідства, щиро не покався у вчиненому злочині.

Чи відповідає вимогам закону призначене М. покарання?

Практичне завдання 10.

Р. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 189 КК України, до покарання у виді 5 років позбавлення волі. Під час відбування покарання Р. вчинив втечу з місця позбавлення волі і був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 393 КК України, до покарання у виді 4 років позбавлення волі. На підставі положень ст. 71 КК України остаточне покарання йому призначено судом у виді 7 років позбавлення волі.

За якими правилами суд призначив остаточне покарання Р.? Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 71 КК України?

Практичне завдання 11.

А., перебуваючи на посаді майстра служби водовідведення, не забезпечив безаварійну роботу каналізаційних мереж, що призвело до забруднення земель відходами, шкідливим для довкілля, внаслідок порушення спеціальних правил та створило небезпеку для довкілля. Таким чином, А. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 239 КК України. В судовому засіданні

обвинувачений заявив клопотання про звільнення його від кримінальної відповідальності на підставі положень ст. 45 КК України, у зв'язку з дійовим каяттям. А зазначив, що ним вжито заходів для усунення заподіяної шкоди, він раніше не судимий, повністю визнав свою провину та активно сприяв розкриттю злочину.

Чи є підстави для звільнення А. від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям?

Практичне завдання 12.

До Печерського районного суду м. Києва надійшло клопотання колективу підприємства «Верес» про звільнення від кримінальної відповідальності С., підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України, у зв'язку з передачею її на поруки трудовому колективу. Підозрювана С. свою вину визнала повністю, щиро покалася у вчиненому, раніше не судима, вперше вчинила кримінальне правопорушення.

Чи є підстави для звільнення С. від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею на поруки?

Практичне завдання 13.

Суд визнав В. винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 150 КК України, та призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк 4 роки. Проте, враховуючи особу винного та інші обставини кримінального провадження, суд дійшов висновку про можливість виправлення засудженого без відбування покарання і прийняв рішення про застосування до В. ст. 75 КК України, поклавши на нього обов'язок періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробації. Протягом іспитового строку засуджений один раз без поважних причин не з'явився для реєстрації.

Яке рішення повинен прийняти суд після закінчення іспитового строку?

Практичне завдання 14.

Під час раптово виниклої сварки на підвір'ї ліцею неповнолітня Тамара Т. умисно завдала удару, що завдав фізичного болю неповнолітньому Віктору Д. внаслідок якого той впав. Під час падіння Віктор Д. впустив з руки коштовні окуляри, що належали неповнолітньому Дмитру А., скло в яких при падінні розбилося. Побачивши це Дмитро А. наблизився до неповнолітньої Тамари Т. та болісно штовхнув її, що призвело до падіння та непоправного знівечення обличчя осколками розбитого скла.

Що є метою відновних підходів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки та нетяжкі злочини.

Практичне завдання 15.

Ухвалою слідчого судді Святошинського районного суду м. Києва до підозрюваного Н. за вчинення злочину передбаченого ч. 2 ст. 189 КК України

було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Підозрюваний Н. оскаржив ухвалу слідчого судді в апеляційному порядку, аргументуючи своє звернення тим що слідчий суддя безпідставно не визначив розмір застави як альтернативи триманню під вартою та стверджує, що він насильства до потерпілого не застосовував. Суд апеляційної інстанції залишив ухвалу слідчого судді без змін. На ухвалу слідчого судді та ухвалу апеляційного суду підозрюваний подав касаційну скаргу.

Яке рішення слід буде ухвалити за такою скаргою?

Практичне завдання 16.

Я. було засуджено за готування до кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, до покарання у виді 10 років позбавлення волі. Призначаючи таке покарання, суд зазначив у вирокі, що Я. готувався до вчинення особливо тяжкого злочину, свою вину не визнав, незважаючи на її повне доведення органами досудового слідства, не розкаювався у тому, що хотів вчинити вбивство.

Чи відповідає вимогам закону призначене Я. покарання?

Практичне завдання 17.

П. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК України, до покарання у виді 5 років позбавлення волі, а за вчинення злочину, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України, – до 6 років позбавлення волі. На підставі ст. 70 КК України судом призначене остаточне покарання у виді 11 років позбавлення волі.

За яким правилом суд призначив остаточне покарання П.? Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 70 КК України?

Практичне завдання 18.

М., який підозрювався у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 368 КК України, під час розгляду справи в суді звернувся з клопотанням про його звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ст. 49 КК України, так як з моменту вчинення ним діяння пройшло 6 років. В судовому засіданні прокурор виступив з запереченням проти звільнення, мотивуючи тим, що інкримінований М. злочин відноситься до корупційних.

Яке рішення повинен прийняти суд?

Практичне завдання 19.

Вироком суду першої інстанції громадянина П. було визнано винуватим та засуджено за ч. 3 ст. 185 КК України до 4 років позбавлення волі. На вирок потерпіла В. подала апеляційну скаргу з мотивів обрання обвинуваченому необґрунтовано м'якого покарання, яке не відповідає тяжкості злочину та особі засудженого. Розглянувши скаргу, суд апеляційної інстанції дійшов висновку, що аргументи, наведені у скарзі, заслуговують на увагу, своїм вирокі суд обрав до П. покарання у вигляді 5 років позбавлення волі. На цей вирок

засуджений звернувся з касаційною скаргою з проханням скасувати вирок апеляційного суду та залишити без змін вирок суду першої інстанції. Вирішуючи питання про відкриття касаційного провадження, суд касаційної інстанції ознайомився зі скаргою та наданими до неї документами та вважає, що підстав для задоволення скарги немає.

Чи правильне рішення суду касаційної інстанції?

Практичне завдання 20.

Ухвалою слідчого судді Святошинського районного суду м. Києва до підозрюваного Н. за вчинення злочину передбаченого ч. 2 ст. 189 КК України було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Підозрюваний Н. оскаржив ухвалу слідчого судді в апеляційному порядку, аргументуючи своє звернення тим що слідчий суддя безпідставно не визначив розмір застави як альтернативи триманню під вартою та стверджує, що він насильства до потерпілого не застосовував. Суд апеляційної інстанції залишив ухвалу слідчого судді без змін. На ухвалу слідчого судді та ухвалу апеляційного суду підозрюваний подав касаційну скаргу.

Яке рішення слід буде ухвалити за такою скаргою?

Практичне завдання 21.

Під час судового розгляду кримінального провадження по обвинуваченню А. у вчиненні злочину передбаченого ч. 2 ст. 122 КК України, суддя місцевого суду при дослідженні доказів обмежився тільки показами обвинуваченого. Суддя зазначив, що з метою процесуальної економії немає необхідності досліджувати інші докази, оскільки з обвинувального акта та з показань самого обвинуваченого встановлені всі обставини справи. Захисник обвинуваченого, після ухвалення вироку, подав апеляційну скаргу, щодо скасування вироку суду першої інстанції, оскільки родичі обвинуваченого бачили, що під час наради до нарадчої кімнати заходила секретар судового засідання. З письмових пояснень секретаря судового засідання вбачається, що вона на прохання судді принесла останньому ліки, які він вживав у чітко визначений час і відтермінування їх прийняття могло призвести до негативного результату лікування від серцевої недостатності.

Які засади кримінального провадження були порушені у цій ситуації?

Яке рішення повинен ухвалити суд апеляційної інстанції?

Що б змінилось, якби в нарадчу кімнату була викликана бригада швидкої медичної допомоги для надання допомоги судді?

Практичне завдання 22.

Під час розгляду кримінального провадження стосовно Р., обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України, Солом'янським районним судом м. Києва призначено обвинуваченому захисника в порядку ст. 49 КПК України. Проте в судовому засіданні обвинувачений відмовився від захисника і не просив залучити іншого захисника. Рішенням суду відмовлено у задоволенні клопотання щодо відмови

захисника та зазначено, що Р. обвинувачується у вчиненні особливо тяжкого злочину, а тому участь захисника у справі є обов'язковою.

Чи обґрунтовано суд відхилив клопотання обвинуваченого про відмову у залученні захисника?

Розкрийте зміст засади забезпечення права на захист.

Які наслідки незабезпечення захисту у кримінальному провадженні.

Практичне завдання 23.

За вироком місцевого суду, залишеним без змін апеляційним судом особу Р. визнано невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення передбаченого ч. 2 ст. 286 КК України, та виправдано у зв'язку із недоведеністю вчинення обвинуваченим кримінального правопорушення. У касаційній скарзі прокурор обстоював позицію про те, що у ході розгляду провадження не було додержано приписів ст. 22, 93, 290 КПК України, так як сторона захисту самостійно не обстоювала своєї правової позиції, збираючи фактичні дані через суд, а тому вони на його думку, є недопустимими.

Верховний суд залишив оскаржувані судові рішення без змін.

Дайте правову оцінку ситуації.

Розкрийте зміст засади диспозитивності.

Практичне завдання 24.

При розгляді клопотання про застосування примусових заходів виховного характеру стосовно неповнолітнього С. захисник, участь якого в даному кримінальному провадженні є обов'язковою у судові засідання не з'явився. З урахуванням необхідності у наданні неповнолітньому безоплатної вторинної правової допомоги суддею Голосіївського районного суду міста Києва було прийнято рішення про забезпечення неповнолітнього захисником. Відповідно до ухвали зазначеним судом доручено центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги забезпечити захисника для участі у кримінальному провадженні.

Оцініть дії суду.

Чи було забезпечено судом право неповнолітнього на захист? Обґрунтуйте свою відповідь.

Практичне завдання 25.

У касаційній скарзі захисник І. просить у зв'язку з істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону скасувати ухвалу апеляційного суду та призначити новий розгляд у суді апеляційної інстанції. На обґрунтування своїх доводів зазначає, що суд безпідставно повернув його апеляційну скаргу через ненадання всіх документів передбачених ст. 50 КПК України України на підтвердження його повноважень на участь у цьому кримінальному провадженні. Захисник І. указує, що він до апеляційної скарги долучив копію свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю та ордер на надання правової допомоги.

Дайте правову оцінку ситуації. Яке рішення повинен ухвалити суд касаційної інстанції ?

Практичне завдання 26.

Після оскарження судового рішення в апеляційному порядку і залишення апеляційної скарги без задоволення, а рішення – без змін, прокурор подав касаційну скаргу, в якому поставив питання про притягнення до відповідальності громадянина Смірнова С.П. за більш тяжкий злочин.

Чи можливо погіршення правового становища засудженого в касаційному провадженні?

Практичне завдання 27.

Вироком суду першої інстанції громадянина П. було визнано винуватим та засуджено за ч. 3 ст. 185 КК України до 4 років позбавлення волі. На вирок потерпіла В. подала апеляційну скаргу з мотивів обрання обвинуваченому необґрунтовано м'якого покарання, яке не відповідає тяжкості злочину та особі засудженого. Розглянувши скаргу, суд апеляційної інстанції дійшов висновку, що аргументи, наведені у скарзі, заслуговують на увагу, своїм вироком суд обрав до П. покарання у вигляді 5 років позбавлення волі. На цей вирок засуджений звернувся з касаційною скаргою з проханням скасувати вирок апеляційного суду та залишити без змін вирок суду першої інстанції. Virішуючи питання про відкриття касаційного провадження, суд касаційної інстанції ознайомився зі скаргою та наданими до неї документами та вважає, що підстав для задоволення скарги немає.

Чи правильне рішення суду касаційної інстанції?

Практичне завдання 28.

Вироком суду Ш. було засуджено за ч. 2 ст. 296 КК України на 1 рік і 6 місяців позбавлення волі із звільненням його від відбування покарання з випробуванням. Враховуючи тяжкість кримінального правопорушення та особу винного, суд встановив 2 роки іспитового строку. Через 8 місяців постановою суду Ш. звільнено від відбування покарання внаслідок акту амністії, як особу, що на день набрання Закону України «Про амністію» чинності відбула одну третину призначеного строку покарання.

Чи правильним є рішення суду? Чи є сплив третини іспитового строку підставою до застосування амністії?

Практичне завдання 29.

У касаційній скарзі засуджений С. просить скасувати постановлені судові рішення та призначити новий розгляд у суді першої інстанції, у зв'язку з істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону та неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність. Засуджений зазначає, що суд першої інстанції, всупереч вимогам ст. 345 КПК України, не з'ясував чи зрозумілі йому права та обов'язки, внаслідок чого було порушено його право на захист. Наголошує, що

йому не роз'яснено право на безоплатного захисника, а висновки апеляційного суду про імперативний обов'язок суду залучити захисника лише у випадках, передбачених ст. 52 КПК України – не ґрунтується на вимогах закону.

Дайте правову оцінку ситуації.

Чи є істотне порушенням кримінального процесуального закону в даному випадку?

Практичне завдання 30.

У касаційній скарзі засуджений Д. стверджує, про порушення його права на захист через те, що до початку апеляційного розгляду у своєму клопотанні він виявив бажання безпосередньо брати участь в судовому засіданні, однак цей розгляд відбувся у режимі відеоконференції без забезпечення належної якості зображення та звуку, у зв'язку із чим його було позбавлено можливості доповнити свою апеляційну скаргу, надати заперечення щодо апеляційної скарги прокурора та безпосередньо отримати допомогу від свого захисника О., яка також брала участь в апеляційному розгляді у режимі відеоконференції, що позбавило його можливості отримати від неї належну правову допомогу.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Яке рішення повинен ухвалити суд касаційної інстанції?

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Здійснення кримінального провадження та воєнний стан: які виклики стоять перед судами України. *Верховний Суд*: [Офіційний сайт]. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1276689/>.
2. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 листоп. 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <http://www.minjust.gov.ua/42544>.
3. Конвенція ООН про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства: підписана 26 листоп. 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_168.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: прийнята 4 листоп. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_004.
5. Конституція України: Основний Закон від 28 черв. 1996 р. URL: <http://www.president.gov.ua/en/content/constitution.html>.
6. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини: наук.-практ. посіб. / А. В. Столітній та ін.; за заг. ред. А. В. Столітнього. 3-тє вид., допов. та переробл. Київ: Норма права, 2021. 1102 с.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Конституційного Суду України, Верховного Суду України та Верховного Суду, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ: наук.-практ. посіб. / А. В. Столітній та ін.; за заг. ред. А. В. Столітнього. 2-ге вид., допов. та переробл. Київ: Норма права, 2020. 1504 с.
9. Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила»): прийняті 29 листоп. 1985 р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_211.
10. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду за 2022 рік. Київ, 2023. 96 с.
11. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду за I півріччя 2023 року. Київ, 2023. 69 с.
12. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду за січень 2020 року. Київ, 2020. 43 с.
13. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду за жовтень 2020 року. Київ, 2020. 38 с.
14. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду за серпень 2021 року. Київ, 2021. 39 с.

15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 лип. 2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
16. Про безоплатну правничу допомогу : Закон України від 2 черв. 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>.
17. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>.
18. Про Державне бюро розслідувань України : Закон України від 12 листоп. 2015 р. № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.
19. Про медіацію : Закон України від 16 листоп. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>.
20. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 квіт. 2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>.
21. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
22. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.
23. Про порядок здійснення підготовчого судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України : лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 3 жовт. 2012 р. № 223-1430/0/4-12. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1430740-12>.
24. Про порядок здійснення помилування : указ Президента України від 21 квіт. 2015 р. № 223/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223/2015>.
25. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
26. Про практику застосування примусових заходів медичного характеру та примусового лікування : постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 черв. 2005 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-05>.
27. Про практику застосування судами законодавства у справах про злочини неповнолітніх : постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квіт. 2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04>.
28. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості : постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 жовт. 2003 р. № 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016700-03>.
29. Про практику призначення судами кримінального покарання : постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовт. 2003 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03/ed20031024>.
30. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру : постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 трав. 2006 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-06>.
31. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру : постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 трав. 2006 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-06>.

32. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

33. Про роль судів у забезпеченні єдності застосування закону : висновок консультативної Ради європейських суддів від 10 листоп. 2017 р. № 20. URL: https://court.gov.ua/userfiles/media/opinion_20_UA.pdf.

34. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи : постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лют. 2003 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03>.

35. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи : постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 трав. 2008 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08>.

36. Про узагальнення судової практики щодо розгляду слідчими суддею клопотань про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії : постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 7 лют. 2014 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001740-14#Text>.

37. Рекомендація № R (87) 18 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо спрощення кримінального правосуддя : ухв. Комітетом Міністрів Ради Європи на 410 засіданні заступників міністрів 17 верес. 1987 р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_339.

38. Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам Ради, які зацікавлені в організації медіації у кримінальних справах : прийнята від 15 верес. 1999 р. № R (99) 19. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_828.

39. Узагальнення судової практики про забезпечення права на захист у кримінальному провадженні : постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 25 верес. 2015 р. № 9. URL: [https://protocol.ua/ua/vssu_uzagalnennya_sudovoi_praktiki_pro_zabezpechennya_prava_na_zahist_u_kriminalnomu_provadzenni_\(vityag\)/](https://protocol.ua/ua/vssu_uzagalnennya_sudovoi_praktiki_pro_zabezpechennya_prava_na_zahist_u_kriminalnomu_provadzenni_(vityag)/).

40. Щодо окремих питань здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану : лист Верховного Суду від 3 берез. 2022 р. № 1/0/2-22. URL: <http://surl.li/cawmy>.

41. Щодо перевищення розумних строків розгляду справ : лист Верховного Суду України від 25 січ. 2006 р. № 1-5/45. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v5_45700-06.

Додаткова

1. Азаров Ю. І., Шелякін О. С. Домашній арешт у кримінальному провадженні : монографія. Київ : Кафедра, 2020. 179 с.

2. Андрушко А. А. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи : монографія. Київ : Ваіте, 2020. 560 с.

3. Бабіков О. П. Негласні слідчі (розшукові) дії: правове регулювання, організація проведення, тактика, зразки процесуальних документів : монографія / НДПП. Київ, 2022. 384 с.
4. Безгинський Б.Г., Кришевич О.В. Кримінальна відповідальність за незаконне збагачення в Україні : монографія. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2022. 140 с.
5. Благута Р. І., Мовчан А. В. Новітні технології у розслідуванні злочинів: сучасний стан і проблеми використання : монографія. Львів, 2020. 255 с.
6. Бойко О. В. Право на справедливий судовий розгляд у кримінальному судочинстві України : дис. ... д-ра філос. : 081 «Право». Київ, 2021. 270 с.
7. Василевич В. В. Кримінологічна політика України : монографія. Київ : НАВС, 2020. 433 с.
8. Використання в кримінальному провадженні відомостей, отриманих у результаті негласних слідчих (розшукових) дій : наук.-метод. рек. для підрозділів НП України / [Цуцкірідзе М. С., Мартовицька О. В., Романюк В. В., Бурлака В. В. та ін.]. Харків : Харківський нац. ун-т внутр. справ, 2022. 82 с.
9. Використання електронних (цифрових) доказів у кримінальних провадженнях : метод. рек. / [М. В. Гуцалюк, В. Д. Гавловський, В. Г. Хахановський та ін.] ; за заг. ред. О. В. Корнейко. 2-е вид., допов. Київ, 2020. 103 с.
10. Використання спеціальних знань з метою подолання протидії проведенню слідчих (розшукових) дій : метод. рек. [О. В. Александренко та ін.] Київ : Нац. акад. внутр. справ. 2023. 30 с.
11. Гловюк І. В., Стоянов М. М., Завтур В. А. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навч.-практ. компендіум. Одеса : Гельветика, 2020. 420 с.
12. Горпинюк О. П. Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у кримінальних провадженнях в Україні : навч.-метод. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 223 с.
13. Дізнання в Національній поліції : навч. посіб. Київ : 7БЦ, 2022. 316 с.
14. Забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства та інших осіб в інтересах правосуддя: науково-методичні рекомендації / [Цуцкірідзе М. С., Тетерятник Г. К., Бурлака В. В. та ін.]. Одеса : Одеський держ. ун-т внутр. справ, 2022. 65 с.
15. Загальні питання розуміння і застосування практики ЄСПЛ. Т. 1 / [П. Пушкар, Р. Бабанли] ; за заг. ред. П. Пушкаря та Р. Бабанли. Київ : Норма права, 2022. 168 с.
16. Застосування положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в контексті затримання уповноваженою службовою особою в порядку статті 208 Кримінального процесуального кодексу України: метод. рек. / [М. С. Цуцкірідзе, В. В. Рогальська, О. А. Солдатенко та ін.]. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2022. 113 с.

17. Качмар Б. М. Механізм забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві (кримінальний процесуальний аспект) / наук. ред. М. О. Карпенко. Харків : Право, 2020. 181 с.
18. Кваліфікація та розслідування порушення законів і звичаїв війни : наук.-практ. посіб. / [А. А. Вознюк, І. В. Жук, О. В. Таран та ін.] : за заг. ред. М. С. Цуцкірідзе, В. В. Чернея, А. А. Вознюка. Київ : Норма права, 2023. 322 с.
19. Конюшенко Я. Ю. Проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні: проблеми теорії та практики : монографія. Харків : Факт, 2020. 476 с.
20. Кримінальний захист. Київ : Дакор, 2021. 208 с.
21. Кримінальний процес : підручник / [І. В. Басиста, Р. І. Благута, І. В. Гловюк та ін.]; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ. 2022. Ч. 2. 260 с.
22. Кримінальний процес : підручник / [І. В. Басиста, Р. І. Благута, І. В. Гловюк та ін.]; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ. 2022. Ч. 3. 316 с.
23. Кузнецов В.В., Матюшенко О.І., Кузнецова Л.О., Чабанюк В.Д. Кримінально-правова характеристика корупційних та пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень (у схемах) : Навч. посіб. За заг. ред. Р.А. Сербина. Київ : ФОП Кандиба Т.П., 2024. 118 с.
24. Мовчан Р.О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми : монографія. Київ : Норма права, 2022. 244 с.
25. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 11-те вид. Київ : Дакор, 2022. 1384 с.
26. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За редакцією Ігоря Копотуна. К.: 2022. 784 с.
27. Несінов О. М. Апеляційне оскарження вироку суду : практ. посіб. Київ : Норма права, 2021. 290 с.
28. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / [А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан та ін.] ; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с.
29. Організація роботи слідчо-оперативної групи : навч. посіб. / [Л. Д. Удалова, Ю. В. Сухомлин, А. С. Симчук та ін.]. Київ, 2020. 503 с.
30. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України / [Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г. та ін.]. 2-е вид. Дніпро-Львів-Одеса-Харків, 2022. 58 с.
31. Особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством : науково-практичний poradnik / [М. С. Цуцкірідзе, Д. О. Пилипенко, С. В. Гайду та ін.]. Донецький державний університет внутрішніх справ, 2022. 77 с.
32. Особливості розслідування фактів сексуального насильства в умовах збройного конфлікту : пам'ятка. Київ, 2023. 36 с.

33. Право Європейського Союзу : нормат. матеріали за ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2019. 500 с.
34. Приймак І. В. Теорія та практика здійснення повідомлення у кримінальному провадженні в ході досудового розслідування : монографія / за наук. ред. І. І. Татарина. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 228 с.
35. Саченко А. П. Практика Європейського суду з прав людини. Кримінальний аспект. Харків : Право, 2021. 208 с.
36. Симоненко Н. О., Савченко А. В., Горбачевський В. Я. Кримінально-правова характеристика згвалтувань : навч. посібник. Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2022. 90 с.
37. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні : мультимед. навч. посіб. / [Осауленко О.А., Самодін А.В., Симчук А.С. та ін.]. URL: https://www.naiiau.kiev.ua/books/slidchi_rozdii/index.html.
38. Стандарти розслідування воєнних злочинів. Незаконне позбавлення волі та катування : метод. рек. / [Пашковський М. І., Крапивін Є. О., Яворська В. В. та ін.]. Київ : Офіс Генерального прокурора, 2023. 104 с.
39. Судове провадження : навч.-метод. посіб. / [Ю. П. Аленін, І. В. Гловюк, Н. Г. Габлей та ін.]. Одеса, 2020. 147 с.
40. Судові та правоохоронні органи України : мультимед. навч.-метод. посіб. / [Симчук А.С., Степанова Г.М., Кулик М.Й. та ін.]. Національна академія внутрішніх справ, 2019. URL: https://arm.naiiau.kiev.ua/books/spou_2019/start.html.
41. Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. 656 с.
42. Сучасні тенденції розвитку кримінальної юстиції в Україні / за ред. І. Гловюк, Н. Лашук. Львів : БОНА, 2021. 386 с.
43. Тарасюк С. М. Теоретичні та практичні проблеми забезпечення конституційних прав особи при проведенні в її житлі чи іншому володінні слідчих (розшукових) дій : монографія. Київ, 2021. 226 с.
44. Теорія доказового права : наук.-практ. посіб. за заг. ред. М. М. Ясинка. Київ : Алерта, 2021. 426 с.
45. Тертишник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. 20-те вид., доповн. і перероб. Київ : Алерта, 2023. 1120 с.
46. Тетерятник Г. К. Кримінальне провадження в умовах надзвичайних правових режимів: теоретико-методологічні та праксеологічні основи : монографія. Одеса : Гельветика, 2021. 500 с.
47. Черняхівський Б. В., Юсупов В. В. Проведення обшуку під час розслідування несанкціонованого доступу до об'єктів критичної інформаційної інфраструктури : метод. рек. Київ, 2021. 50 с.
48. Ягунов Д. Практика Європейського суду з прав людини (питання кримінального та цивільного судочинства, захисту власності, приватного і сімейного життя). 4-е вид., перероб. і допов. Одеса : Фенікс, 2019. 502 с.

Рішення Європейського суду з прав людини:

1. Рішення Європейського суду з прав людини від 06 листоп. 2008 р. у справі «Слоєв проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_433#Text.
2. Рішення Європейського Суду з прав людини від 10 лют. 2011 р. у справі «Харченко проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_662#Text.
3. Рішення Європейського суду з прав людини від 12 берез. 2009 р. у справі «Плахтеєв та Плахтеєва проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_471#Text.
4. Рішення Європейського Суду з прав людини від 13 листоп. 2003 р. у справі «Елчі та інші проти Туреччини». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/SO0883>.
5. Рішення Європейського Суду з прав людини від 15 груд. 2015 р. у справі «Будан проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_b06#Text.
6. Рішення Європейського суду з прав людини від 15 трав. 2008 р. у справі «Наталія Михайленко проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_465#Text.
7. Рішення Європейського суду з прав людини від 17 квіт. 2014 р. у справі «Анатолій Руденко проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a10#Text.
8. Рішення Європейського Суду з прав людини від 19 січ. 2012 р. у справі «Корнейкова проти України». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/SO000378>.
9. Рішення Європейського Суду з прав людини від 20 груд. 2018 р. у справі «Медведєв і Костюк проти України»: URL: <https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-suti-za-alfavitom>.
10. Рішення Європейського Суду з прав людини від 20 січ. 2011 р. у справі «Прокопенко проти України» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_863#Text.
11. Рішення Європейського Суду з прав людини від 21 берез. 2011 р. у справі «Ічин та інші проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_661#Text.
12. Рішення Європейського Суду з прав людини від 24 листоп. 2011 р. у справі «Загородній проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_739#Text.
13. Рішення Європейського Суду з прав людини від 27 листоп. 2008 р. у справі «Свершов проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_428#Text.
14. Рішення Європейського Суду з прав людини від 27 черв. 2017 р. у справі «Лекавічієне проти Литви». URL: <https://unba.org.ua/publications/2516-rishennya-evropejs-kogo-sudu-z-prav-lyudini-u-spravi-lekavichiene-proti-litvi-vid-27-cherhvnya-2017-roku.html>.
15. Рішення Європейського Суду з прав людини від 28 жовт. 1998 р. у справі «Ассенов та інші проти Болгарії». URL: <https://www.srji.org/resources/search/33/>.

16. Рішення Європейського суду з прав людини від 4 квіт. 2019 р. у справі «Ходжич проти Хорватії». URL: <https://www.echr.com.ua/translation/sprava-xodzhich-proti-horvati%D1%97-pres-reliz/>.

17. Рішення Європейського суду з прав людини від 8 листоп. 2005 р. у справі «Горшков проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_090#Text.

18. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Богомол проти України» (Заява № 15528/11) від 10 лист. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h68.

19. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Герасютін та інші проти України» (Заява № 23698/20) від 29 верес. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_i23.

20. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Клещевніков та інші проти України» (Заява № 48458/13) від 29 верес. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_i24.

21. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Купінський проти України» (Заява № 5084/18) від 10 лист. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_i45.

22. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «М.М. та З.М. проти України» (Заява № 4669/20) від 03 лист. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h64.

23. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Муковоз проти України» (Заява № 17414/11) від 12 груд. 2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_i44.

24. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Свіргунець проти України» (Заява № 38262/10) від 20 груд. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h61.

25. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Цмокалов проти України» (Заява № 15524/13) від 03 лист. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h67.

26. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Шановський проти України» (Заява № 61431/15) від 13 жовт. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h55.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.kiev.ua> – Верховна Рада України
2. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
3. <http://www.mvs.gov.ua> – Міністерство внутрішніх справ України
4. <https://www.npu.gov.ua/uk/> – Національна поліція
5. <http://www.naiu.kiev.ua> – Національна академія внутрішніх справ
6. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України
7. <http://patrol.police.gov.ua/ru/site/index> – патрульна поліція